

KÜÇÜK PRENS ROMANININ TÜRKÇE VE AZERBAYCANCA ÇEVİRİLERİNDE DEYİMLER VE ATASÖZLERİNİN KULLANIMI

Nesrin BAYRAKTAR ERTEN*

Özet

Küçük Prens, Fransız yazar ve pilot Antoine de Saint-Exupéry tarafından 1943'te yazılmış uzun hikâye niteliğinde bir eserdir. Bu çalışmada, çocuk edebiyatının önem olan Küçük Prens adlı eserin Türkçe ve Azerbaycanca iki çevirisi; deyimler ve atasözlerinin kullanımı açısından ele alınmıştır. Küçük Prens çocuk romanının Azerbaycanca ve Türkçe çevirilerinin atasözleri ve deyimler açısından incelenmesi sonucunda Azerbaycanca çevirinin 114, Türkçe çevirinin 118 deyim içerdiği anlaşılmaktadır. Çevirilerden yalnızca Türkçe olanı bir tek atasözü içermektedir. Bununla birlikte her iki çeviride de çok fazla miktarda ikilemeye yer verildiği görülmektedir. Bu ikilemelerin de pek çoğunun soyut anlatımlara dayalı olduğu anlaşılmaktadır. Böylece bu eserin her iki çevirisinin de 11 yaş altı çocuklar için uygun olmadığı görülmektedir.

Anahtar Sözcükler:

Küçük Prens, deyimler, deyimlerin öğretimi, soyut kavram gelişimi

Abstract

Little Prince is a literary work written as a long story by French writer and pilot, Antoine de Saint-Exupéry in 1943. In this study, being an important part of children's literature, Little Prince's two translated versions into Turkish and Azeri Turkish have been investigated in terms of the use of idioms and proverbs. After the analysis, it has been observed that there are 114 idioms in Azeri Turkish, but 118 in Turkish. There is only one proverb in Turkish translation, but any in the other version. In addition, it has been observed there are numerous reduplications in both versions. Of these reduplications, the majority depends on abstract expressions. Therefore, it is seen that neither of the two versions is appropriate for the children under the age of 11.

* Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, bnesrin@yahoo.com

Key Words:

Little Prince, idioms, teaching of idioms, development of abstract concepts

Giriş

Küçük Prens (Fransızca Le Petit Prince); Fransız yazar ve pilot Antoine de Saint-Exupéry tarafından 1943'te yazılmış uzun hikâye niteliğinde bir eserdir. Dünyanın en çok satan ve okunan kitaplarından biri olan eser, Türkiye'de 2015 yılında en çok satılan eserler listesinde birinci sırada yer almıştır. 210 ayrı dil ve lehçeye çevrilmiş olan kitabın Türkçede 15 ayrı çevirisi bulunmaktadır. 12 kez sinemaya uyarlanan eser; opera, tiyatro ve şarkılara da konu olmuştur. Kitabın yazarı, eseri New York'ta bir otel odasında yazmış ve aynı anda hem Fransızca, hem de İngilizce olarak yayımlanmıştır. Yazar, eseri aynı zamanda çizimlerle de süslemiştir. Bir çocuk kitabı olmakla birlikte eser, aynı zamanda bir yandan II. Dünya Savaşı'nın etkilerini sürdüren topluma eleştiri, bir yandan da moderniteye karşı duruş sergilemektedir.

Yazarın uçağı bozulur ve Sahra Çölüne iniş yapmak zorunda kalır. Çölde Küçük Prens ile karşılaşır. Küçük Prens yazara yaşadığı yeri, yaşadığı maceraları anlatmaya başlar. O, B612 Asteroidinde tek başına yaşayan bir prentir. Gezegeninde çok sevdiği güle özenle bakar. Gülüne nasıl daha faydalı olabileceğinin yollarını araştırmak istediği için diğer gezegenleri gezmek zorunda kalmıştır.

Eserde bir çocuğun gözünden büyüklerin dünyası anlatılır. Sahra Çölü'ne düşen pilotun Küçük Prens'le karşılaşması ile başlayan kitap yirmi yedi bölümden oluşur. Özellikle Küçük Prens'in yurdundan ayrılıp altı ayrı gezegene yaptığı gezileri anlatan bölümlerde bazı tipik yetişkin yaşam biçimlerinin eleştirisi yapılır.

Bu kitabın Türk okuyucusu için bir başka önemi de Küçük Prens'in gezegeni olan B-612'nin keşfiyle ilgilidir. Bu bölüm Azerbaycanca çeviride şu şekilde yer almaktadır:

“Bu asteroid indiyə kimi yalnız bircə dəfə teleskopda görünmüşdü, onu 1909-cu ildə bir Türk astronomu görmüşdü. Türk astronomu öz kəşfi barədə o zaman Beynəlxalq Astronomiya Qurultayında geniş məlumat vermişdi. Amma onunun Türk geyiminə görə heç kəs ona inanmamışdı. Böyüklər belədir də!

Xoşbəxtlikdən bir Türk diktatoru, asteroid B 612-nin gətirəcəyi şöhrəti itirməmək naminə öz xalqını ölüm cəzası ilə hədələməklə Avropasayağı geyinməyə məcbur etdi. Həmin astronom öz kəşfini 1920-ci ildə, qəşəng qiyafədə yenidən nümayiş etdirdi. Bu dəfə hamı ona inandı. (V. Bölüm)”

Bu bölümün Türkçe çevirisi ise şu şekildedir:

“Bu asteroid, 1909 yılında bir Türk gökbilimci tarafından teleskopla bir kez görülmüştür. Bu Türk gökbilimci hemen bir Uluslararası Gökbilim Toplantısı’nda buluşunu kanıtlayan bir açıklama yapmış. Ancak üzerindeki kıyafetler nedeniyle hiç kimse söylediklerini ciddiye almamış büyükler böyledir işte!

Neyse ki B-612’nin şansına dediği dedik bir Türk önderi, karşı çıkanların ölüm cezasına çarptıracağını söyleyerek kendi halkına Avrupa tarzı giyimi benimsetmiş. Daha sonra o Türk gökbilimci, çok şık bir kıyafetle 1920 yılında açıklamasını yeniden sunmuş. Bu kez herkes onun düşüncesini kabul etmiş!”

Burada bahsi geçen önder Mustafa Kemal Atatürk, Avrupa tarzı giyime mecbur etmek de 25 Kasım 1925 tarihinde gerçekleşen Şapka İnkılabı’dır. Ancak bu inkılap, yazarın belirttiği 1920 tarihinden sonra gerçekleştiğinden, yazar büyük olasılıkla Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin açılışına (23 Nisan 1920) dikkati çekmek istemiş olmalıdır.

Bu çalışmada, yukarıda çok kısaca konusuna değinilen eserin Özgür Sinan tarafından Türkiye Türkçesine yapılan çevirisi (Doğan Egmont Yayınları, İstanbul 2015, 11. Baskı) ile Balaca Şahzadə adıyla Əziz Gözəlov və Yaqut Qurbanova tarafından Azərbaycancaya yapılan çevirisi (Əbilov, Zeynalov və Oğulları Neşriyat, Baqı 2001) temel alınacaktır. Çalışmada her ikisi de Oğuz Grubu Türk Dillerinden olan Türkçe ve Azərbaycancaya çevirilerde kullanılan atasözleri ve deyimler karşılaştırılacak, tercih edilen atasözleri ve deyimlerin paralel ya da farklı olduğu durumlara dair tespitlerde bulunulacaktır.

AZERBAJCANCA TÜRKÇE VE DEYİMLER

Türkçenin bilinen en eski yazılı kaynakları olan Orhon Yazıtlarına bakarak Türkçenin tarihinin çok daha eskilere gittiğini söylemek mümkündür. XIII. yüzyılda gerçekleşen Moğol baskısı nedeniyle başlıca üç kola yarılan Türkçe, bu ayırmadan sonra bile Azərbaycanca ile paralellliğini yitirmemiştir. Her ikisi de Oğuz Grubu ya da Batı Türkçesi adı verilen kola dahil olan bu diller arasındaki yakınlık ve paralellik o derece yüksektir ki Türkçenin XIII-XVI. Yüzyıllar arasında var olan dönemi olan Eski Anadolu Türkçesi, bu iki dilin ortak geçmişi konumundadır. Yıllar içinde Azərbaycancanın Rusça ve Farsçadan etkilenmesi, Türkçeninse İslâmiyet’in kabulü dolayısıyla Arapça ve Anadolu’ya göç nedeniyle edindiği yeni komşuların dillerinden etkilenmesi bile bu iki dil arasındaki karşılıklı anlaşım oranının düşmesine neden olmamıştır. Azərbaycanca, Türkiye Türkçesi konuşurları için karşılıklı anlaşılabilirlik oranının en yüksek olduğu dildir.

Yukarıda sayılan bütün bu özellik ve yakınlıklardan dolayı bu çalışmada Küçük Prens romanının Azerbaycanca ve Türkçe çevirileri örneklem olarak seçilmiştir. Eserin çevirisindeki deyim ve atasözlerinin özellikle inceleme konusu yapılmasının nedeni de çocukların dil gelişimi dönemlerinde soyutluğun belli çizgilerle ayrılabilir olmasıdır. Başka bir deyişle soyut kavramların kavrama dönemi için özel bir dönem bulunmaktadır. Bu dönemden önce deyimlerin ve atasözlerinin çocuk eğitiminde göz ardı edilmesi gerekmektedir.

Deyimler ve Çocuk Zihni

Güncel Türkçe Sözlük deyimini “Genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, kendine özgü bir anlam taşıyan kalıplaşmış söz öbeği, tabir” biçiminde tanımlamaktadır. Deyimlerin içerdikleri bu çoğunlukla mecaza dayalı farklı anlamları, pek çok araştırmacıya göre 11 yaş altındaki çocukların kavramasına uygun değildir. Piaget, soyut işlem adını verdiği dönemi, 11-15 yaş aralığı olarak belirlemiş ve bu dönem için “öğrenciler, soyutlamaları kullanmayı düşünmeye başlarlar. Her konuda kuramlar formüle ederler, gerçek olanlardan başka olasılıklarla ilgilenirler. (1997: 3)” bilgilerini vermektedir. Ona göre “ortalama on bir yaşlarında, çocuklar; soyut görüşler hakkında düşünme ve somut dokunabilir olmayan soyutlamaları kullanarak işlemleri uygulama gücünü geliştirir (1997: 18-19)”. Yalçın ve Aytaş 9-12 yaş grubu (1. Kademe 2. devre) olarak adlandırdıkları dönemde çocukların “temel ve soyut kavramları elde etmeye başladıklarını (2002: 26)” belirtmektedirler. Healy “İlköğretimin orta yılları ilk temelleri pekiştirme açısından önemli bir dönemdir; çünkü zihnin üst katları ancak on bir yaşın geçilmesinden bir süre sonra doldurulmaya elverişli hale gelir” sözleriyle soyut evrenin 11 yaş altında gerçekleşmediğini vurgulamaktadır.

Sözcüklerin öğrenilmesinde izlenen yolun öncelikle temel anlam, ardından yan anlam, daha sonra mecaz ve zıt anlam sıralamasını izlediği araştırmacılar tarafından ortaya konmuştur. Başka bir deyişle, temel ve yan anlamları kavranılmayan bir sözcüğün mecaz anlam ya da anlamlarını edinmek mümkün değildir. Ayrıca soyutluk ve mecazlık arasındaki paralellik de göz önünde bulundurulduğunda, soyutluğun kavranabileceği yaş çizgisi, özel bir öneme sahip olmaktadır.

O hâlde, çoğunlukla mecaz anlama dayalı söz birlikleri olan deyimler, mecaz anlamında soyutlukla paralellik göstermesi nedeniyle 11 yaş altındaki çocuklar için uygun değildir. En önemli çocuk romanlarından biri olan Küçük Prens’in içerdiği deyimler açısından durumuna göz atmak gerekmektedir.

ESERİN DEYİMLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Eserin bu çalışmada taranan Türkçe çevirisinde 118 deyim ve 1 atasözü yer almaktadır. Eserin ele alınan Azerbaycanca çevirisindeyse 114 deyim yer almakta, atasözü bulunmamaktadır. Eserin her iki çevirisinde de pek çok ikileme de yer

almaktadır. Eserin özellikle Azerbaycanca çevirisinde yer alan ikilemelerin önemli ölçüde biri anlamlı biri anlamsız ikilemelere dayandığı görülmektedir. Ancak ikilemeler bu çalışmanın konusu olmadığından ayrıca ele alınmayacaktır. Burada ikilemelerden söz edilmesinin nedeni, deyimlerdeki soyut ve mecaz anlatıma paralel bir ilişki göstermelerine dikkat çekmektir.

Her iki çeviride, deyimlerin sıklığı dışında göze çarpan bir başka özellik de bir çeviride geçen deyimlerin diğer çeviride çoğunlukla paralellik göstermemesidir. Sözelimi eserin ikinci bölümünde yer alan ibareden hareketle Türkçe çeviride verilen *beyninden vurulmuşçasına* deyimini, Azerbaycanca çeviride *ildırım vurmuş adam kimi* şeklinde anlatım bulmuştur.

Türkçe Çeviride Geçen Deyimler: Kitabın Türkçe çevirisinde 118 adet deyim tespit edilmiştir. Deyimlerin yanlarında yer alan ayrıçlar içindeki numaralar, deyimlerin geçtiği bölümleri göstermektedir. 118 deyime göz atıldığında ağırbaşlı, başına dert aç-, canı sıkıl- cesareti kırıl- gibi örneklerde de görüldüğü gibi önemli bir kısmının soyut anlamlar içerdiği anlaşılmaktadır. Bu eylemlerde göze çarpan özellikler büyük ölçüde soyutlama ya da mecaza dayanmaktadır.

acıyı hafifle- (26), ağırbaşlı (2), akla dayan- (10), aklından geç- (24), aklını kullan- (5), alçakgönüllü (3, 8), alıp başını git- (3), anlamı kalma- (1), ayakta duracak gücü olma- (26), bağ kur- (21), bal rengine bürün- (25), balta girmemiş orman (1), başarır başarmaz (5), başına dert aç- (9), başka çaresi kalma- (2), başyapıt (1), beyninden vurulmuşçasına (2), boş gezecek vakti olma- (13), boş ver- (24), boşa zaman harcamama- (17), böbürlen- (7), buyruklara karşı çıkmaya cesaret edeme- (2), canı sıkıl- (7, 21), canı sıkın (9), canını sık- (8), cesareti kırıl- (26), cesaretini kır- (1), ciddiye alma- (4), çeki düzen ver- (8), çekip git- (4), çiğnemenen yut- (1), delik deşik et- (5), dile gel- (5), donup kal- (26), durum çekici bir hâl al- (2), durup dururken bozul (2), düşüncelerini böl- (7), el yordamıyla bir şeyler çiz- (4), felakete dönüş- (5), fırsatı tep- (1), gelişigüzel (4), gönlünden geç- (2), görmeye değme- (26), göz at- (10, 15), göz gezdir- (9), göz kulak ol- (26), göz ucuyla bak- (21), gözden kaybol- (8, 26), göze al- (25), gözleri fal taşı gibi açıl- (2), gözyaşlarına boğul- (7), gurur duy- (3), güç ver- (5), harcadığı zahmete değ- (5), harekete geç- (5), hayal kırıklığına uğra- (15), hayal meyal fark et- (24), hayalinde canlandır- (4), hayatın sırrını öğren- (7), hayatına bir güneş doğ- (21), her yanını hüznün kapla- (4), herkesin dilinde (24), hevesini kır- (2), hoşuna git- (4), hüznün kapla- (25), içine kurt düş- (25), ihtiyaç duy- (1), işine yara- (5), kafa yor- (1), kahkaha at- (3), kalbi sıkış- (25, 26), kalp gözüyle gör- (21, 25), karman çorman et- (7), karşısındakini süz- (2), kavrama yeteneği (1), kendi hâlinde (5), kendi kendine söylen- (7), kendini beğen- (11), kendini beğenmiş (14, 16), kollarını boynuna dola- (26), kulaklarında çınla- (25), kuralları çiğne- (5), merakını cezbet- (3), mosmor ol- (7), omuzlarını silk- (4), ortaya çık- (5), ortaya çıkıver- (8), oyalanıp dur- (9), ölüm kalım meselesi (2), ölüm tehlikesiyle karşı karşıya ol (2), öyle ya da böyle (4), peşini bırakma- (7), rüyalara dal- (3), sabrı taş- (2), seçmek zorunda kal- (1), sessizliğe gömül- (12), sıkıcı iş (17), sır sakla- (24), soru sormayı kes- (4), süslenip püslen- (8), şaşkınlıktan sersemle- (2), tatlı bir ses (2), tehlikenin farkında olma- (24), tek başına göğüsle-/yaşa- (2), toprağın derinliklerinde uykuya yat- (5), uçsuz bucaksız çöl (24), üstesinden geleme- (3), vazgeç- (15), yakından tanı- (1), yattığı yerden fırla- (2), yerinden sıçra- (26), yola koyul- (10, 24), yüzü

ışıl-da- (2), yüzünün rengi at- (7), zahmete gerek duyma- (26), zaman geçir- (1), zamandan tasarruf sağla- (23), zamanını al- (3).

Azerbaycanca Çeviride Geçen Deyimler: Eserin Azerbaycanca çevirisinde yapılan tarama sonucunda 114 deyim tespit edilmiştir. Aşağıda görülen deyimler incelendiğinde yine büyük bir kısmının soyut anlam ve ifadelere dayalı olduğu anlaşılmaktadır.

(+I) bezikdir- (21), (+In) bəxti gətir- (22), ağıla söyken- (10), axşamlar solub get- (8), ayaq üstə dura bilmə- (26), bal rənginə çal- (25), başa düş- (1), başa sala sala öyün- (3), başdansovdu (7), başı qarış- (7), başına bekara bir oyun aç- (26), bədbəhtlik hissi hakim kəsil- (26), bədənə qızdırma-titrəmə gəl- (24), bənizi qəzəbdən ağappaq ol- (7), beyninə yerit- (5), bir daha baxmaq üçün qəddini əy- (10), boyun qaçır- (2), cana doydur- (8), canını qurtar- (4), cızma-qara et- (2), çaş-baş sal- (10), çiyini çək- (4), dəlik deşik et- (5), dərin bir sükuta bürün- (12), dəyərsiz bir şey hesab et- (4), dinib danışma- (26), dodaqaltı donquldan- (10), donub qal- (9), əl çək- (7, 12,15), əmək sərf et- (5), əmələ gəl- (8), eşitməməzliyə vur- (3), ətrafa nəzər sal- (10), əyni fikri bölüşdür- (24), əziyyət çək- (26), fikirlərini oxu- (24), fikrini başa düş- (24), gizli məqamı bəlli ol- (7), görkəm al- (6), görməyine dəymə- (26), gözünü çək- (24), hərəkətsiz donub qal- (26), hesaba gəlməz (1), həyatı işıqlan- (21), heyfi gəl- (5), hövsələdən çıxar- (7), xəyala dal- (3), xoşu gəl- (3), ildırım vurmuş adam kimi (2), iztirab keçir- (26), karına gəl- (1, 5), keçilməz meşə (1), kef üçün adam çal- (26), qatıb qarış- (7), qəlbinə şübhə baş qaldır- (8), qəribə bir kədər hissi kəçir- (25), qorxu hissi (onu) çulğa- (17), qulaq as- (8, 8, 21, 21, 24), qulaqlarında hələ də səslən- (25), memnun kal- (1), məsləhət gör- (1), nəzərdən keçir- (2), nəzərdən qoy- (8), nəzərə al- (5), nitki açıl- (2), olmazın ziyan vur- (9), öhdəsindən gəl- (2), ölüm dirim məsələsi (2), ölüm təhlükəsi ilə üz bəüz dayan- (2), ötəri nəzər sal- (15), öz başına burax- (5), öz fikirlərindən ayır- (7), öz-özünə gül- (6), özünə borç bil- (5), özünə gəl- (2, 26), özünü fəda ver- (21), özünü gözle- (5), özünü öz evindəki kimi hiss et- (6), özünü qaydaya sal- (5), razı kal- (21), riski böyük (5), ruhdan düş- (26), ruhdan sal- (1, 2), səbri tükən- (2), səhvə yol ver- (4), sevməyi əməlli başlı bacar- (8), sıçyapıp ayağa qalx- (2), sorğu suala tut- (4, 24), söz-söhbət get- (24), susuzluğu yatır- (23), təəccübdən gözleri bərəl- (2), təkəbbüründən şişib dağıl- (7), təklifdən çaş-baş qal- (8), təselli tap- (26), təsəvvürə getirə bilmə- (4), torpağı başına çəkip mürgülə- (5), ürəklə qəlblə axtar- (25), ürəklə yaxşı gör- (21), ürəyi sakit ol- (25), ürəyi sıxıl- (25, 26), ürəyini al- (7), üzü işıqlan- (2), vaxt sərf etməli ol- (3), vaxta qənaət et- (23), vəcdə gətir- (5), yadda saxla- (21), yaxa qurtar- (5), yaxşı nəzarət et- (27), yerindən sıçra- (26), yol az- (2), yola sal- (21), yoluna davam et- (24), yorulub elden düş- (1), zəhmətə dəy- (5).

Atasözleri: Eserin her iki çevirisi de atasözleri açısından deyimlerdeki zenginliyi göstərməməkdədir. Azerbaycanca çeviride heçbir atasözünə rastlanmazken, Türkçe çeviride, nispeten somut anlamlı olaraq nitelendiriləbilecek bir atasözü tespit ediləməkdədir.

bugünün işini yarına bırak- (5)

SONUÇ

Günümüz çocuk edebiyatının en gözde eserleri arasında yer alan ve Türk Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan 100 Temel Eser kapsamında bulunan Küçük Prens çocuk romanının Azerbaycanca ve Türkçe çevirilerinin atasözleri ve deyimler açısından incelenmesi sonucunda Azerbaycanca çevirinin 114, Türkçe çevirinin 118 deyim içerdiği anlaşılmaktadır. Çevirilerden yalnızca Türkçe olanı bir tek atasözü içermektedir. Bununla birlikte her iki çeviride de çok fazla miktarda ikilemeye yer verildiği görülmektedir. Bu ikilemelerin de pek çoğunun soyut anlatımlara dayalı olduğu anlaşılmaktadır.

Karşılıklı anlaşılabilirlik oranı açısından birbirlerine en yakın olan iki Türk dili, Azerbaycanca ve Türkçe aynı romanın iki çevirisinde birbirleriyle beklenen paralelliği göstermemiştir. Başka bir deyişle aynı deyim, diğer çeviride tespit edilememektedir.

Her iki roman çevirisinde de hangi yaş çocuklara yönelik olduğu belirtilmemiştir.

Çocuklarda soyut kavramların 11 yaş altında gerçekleşmediği göz önünde bulundurulursa bu çalışmadan çıkarılabilecek sonuçlar şöyle sıralanabilir:

1. Çeviri yapmak, bir eseri neredeyse yeniden yazmak olduğundan eserlerin birbirlerine paralel dillerde yapılan çevirilerinde farklılıkların gözlenmesi olağandır. Hatta aynı eserin, aynı dilde fakat farklı kişilerce yapılan çevirilerinde bile farklılıklar görülebilir.

2. Azerbaycanca ve Türkiye Türkçesi eserin çevirilerinde beklendiği ölçüde paralellik göstermemektedir. Bu durum, her ikisinin de müstakil bir dil olduğunun göstergelerinden biri olarak değerlendirilebilir.

3. Piaget ve onun görüşlerini benimseyenler açısından bakılacak olursa eserin Türkçe ve Azerbaycanca çevirileri 11 yaş altı çocuklar için uygun değildir.

4. Günümüz çocuklarının zekâ ve yetkinlik düzeyi birkaç on yıl öncesi çocuklarının zekâ ve yetkinlik düzeyleriyle aynı değildir. Günümüzdeki şartlar nedeniyle çocuklar daha zeki ve yetkindir. Bu edinim aralıklarının da gözden geçirilmesi gereklidir.

5. Bu makalenin yazarının bu çalışmanın konusu olmayan ve henüz yayınlanmamış bir başka çalışmasının verilerine göre günümüz çocuklarında soyut anlam edinimi artık 9-10 yaş aralığında başlamaktadır. Bu durumda, Küçük Prens'in her iki çevirisi de 9 yaş altındaki çocuklar için uygun değildir.

6. Çocuklara yönelik çevirilerin ve telif eserlerin hangi yaş için hedeflendiği kitaplarda belirtilmelidir. Örneğin Dede Korkud Hikâyelerinin her yaş çocuğun bilmesi gereken sözcük sayısı ve niteliğine göre her düzey için ayrı uyarlamaları yapılmalıdır. Aynı kitabın hangi düzeye yönelik olduğu da kitapların kapaklarında belirtilmelidir.

7. Aynı romanın her yaşa yönelik çevirisinin sözcük kadrosu farklı olmalıdır. Her yaş çocuğun bilebileceği sözcüklerin sayı ve niteliklerine göre kullanım

sıklıklarından yola çıkılarak hazırlanmış listeleri olmalıdır. Bu listelerde hangi sözcüklerin temel, hangi sözcüklerin temel ve yan anlamlarının bilinebileceğine dair bilgiler bulunmalıdır.

8. Telif ya da çeviri romanlarda ya da çocuklara yönelik her türlü edebî eserde yaşlara göre seçenekler sunulmalıdır. Çocuklar aynı eseri ilerleyen yaşlarda da yaşlarına uygun seçeneklerle yeniden okuyabilmelidir.

9. Her yaş çocuk kitlesinin bilmesi gereken sözcük sayısı, bu sözcüklerin listesi ve sözcüklerin uygun anlamları sıklık derlemlerinden çıkarılmalıdır.

10. Çocukların gelişim dönemlerine göre çıkarılan sözcük kadrosu, diğer ders kitaplarında da gözetilmelidir.

KAYNAKÇA

AKSOY, Ömer Asım, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü I-II*, İnkılap Yayınevi, İstanbul, 1993, 7. Baskı.

ALTAYLI, Seyfettin, *Azerbaycan Türkçesi Deyimler Sözlüğü*, Prestij Matbaası, Ankara, 2005.

CHARLES, C. M., Öğretmenler İçin Piaget İlkeleri, (Çev. Gülten Ülgen), Anı Yayıncılık, Ankara, 1997, 2. Baskı.

HEALY, Jane M., Çocuğunuzun Gelişen aklı, Doğumdan Ergenliğe Öğrenme ve Beyin Gelişimi, (Çev. Ayşe Bilge Dicleli), Enka Okulları, İstanbul, 1997.

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5703ae26341938.57573393.

KEKLİK, Saadettin, *Çocukta Dil Edinimi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2015.

SAİNT-EXUPÉRY, Antoine de, *Küçük Prens*, (Çev. Özgür Sinan), Doğan Egmont Yayınları, İstanbul, 2015, 11. Baskı.

SƏNT-EKZÜPERİ, Antuan dö, *Balaca Şahzadə*, (Çev. Əziz Gözəlov, Yakut Qurbanova), Əbilov, Zeynalov və oğulları, Bakı, 2001.

YALÇIN, Alemdar-Gıyasettin Aytaş, *Çocuk Edebiyatı*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2002.

YURTBAŞI, Metin, *Örnekleriyle Deyimler Sözlüğü*, MEM Ofset, Ankara, 1996, 2. Baskı.